

Din Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması: 2018-2020 Güncellemesi

Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) tarafından yürütülen "CEİD İzler" Projesi kapsamında hazırlanan Din Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması 2018-2020 Güncellemesi raporuna [buradan](#) erişebilirsiniz. Diğer tüm tematik alan haritalama ve izleme raporlarının güncellenmiş versiyonlarına ise [CEİM E-Kütüphanesi](#)'nden erişebilirsiniz.

Prof. Dr. Serpil Sancar tarafından hazırlanan Din Hizmetlerine Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği raporuna göre,

Din ve inanç özgürlüğünün korunması ile toplumsal cinsiyet eşitliğinin birlikte hayata geçirilmesi gereği temel bir uluslararası insan hakları normudur.

- Dini kurumların ve süreçlerin yönetiminde kadınların eşit yer alabilmesinin sağlanması,
- Çocuklara verilecek din eğitiminin "çocuğun gelişen kapasitesi" ve "en üstün yararı" sınırları içinde ve kız çocuklarının eşitlik haklarının korunmasının uygun olması, bu normlardan bazılarıdır.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Normlarına Uyumu İncelendiğinde:

- DİB'nin kadın, çocuk ve aile konusunda hangi ilkelere uyararak hizmet yürüteceği belirsizdir. Bu nedenle din görevlilerinin yorumlarının hukuka uygunluğunu izlemek mümkün değildir.
- DİB, aileyi koruma görevini yaparken sadece kadınlara hitap ediyor; hiçbir çalışmada erkekleri hedef grup olarak almıyor ve erkeklere yönelik iyi babalık, iyi kocalık, iyi erkeklik tavsiyelerinde bulunmuyor. DİB'nin erkeklerin şiddete karşı olması ve aile sorumluluklarını eşit olarak üstlenmesi tavsiyesi yoktur. Annelik bir meslek olarak görülmekte ve kadınların annelik ile bağdaşmayan işleri yapmaması görüşü açık bir ayrımcılık içermektedir.
- DİB'nin yürüttüğü, başta dini eğitim olmak üzere, her türlü din hizmetinin karar vericileri ve yönetenleri erkek, hizmetlerden yararlananlar ağırlıklı olarak kadındır. DİB'na bağlı din hizmetlerinin yürütülmesinde hizmet verenler ve hizmetten yararlananlar açısından cinsiyet temelli ayrımcılık ciddi düzeyde dikkat çekicidir.

Türkiye'de Dini Eğitime Katılanlar Ağırlıklı Olarak Kız Çocukları ve Kadınlardan Oluşmaktadır.

- Kuran Kurslarında 2018-19 öğretim döneminde **962.667** kadın, **226.181** erkek olmak üzere **1.188.848** öğrenci, eğitim görmüştür.
- MEB-DÖGM'ye bağlı İmam Hatip Ortaokulu sayısı 2006-2017 döneminde %510, toplam öğrenci sayısı %444, kız öğrenci sayısı **%459** artmıştır. 2018-2020 döneminde de okul sayısı %24 ve toplam öğrenci sayısı %18, kız öğrenci sayısı da **%18** artmıştır. Kız öğrenci oranı değişmemiş ve **%53** kalmıştır.
- MEB-DÖGM'ye bağlı İmam Hatip Liselerinde 2006-2017 döneminde okul sayısı %219, toplam öğrenci sayısı %435, kız öğrenci sayısı **%481** artmıştır. 2018-2020 döneminde ise okul sayısı %14 artmış, toplam öğrenci sayısı %22 ve kız öğrenci sayısı da **%22** azalmıştır, ama kız öğrenci oranı değişmemiş ve **%55** kalmıştır.
- MEB-DÖGM'ye bağlı İmam Hatip Açık Öğretiminde 2006-2017 döneminde toplam öğrenci sayısı artışı %8937, kız öğrenci sayısı artışı %8762, kız öğrenci oranı **%63** olmuştur. 2018-2020 döneminde toplam öğrenci sayısı %23, kız öğrenci sayısı %28 azalmıştır. Kız öğrenci oranı ise %63'den **%58'e** gerilemiştir.
- YÖK'e bağlı ilahiyat fakültelerinde 2019-2020 öğretim yılında ön lisans öğrencilerinin **%59'u**, lisans öğrencilerinin **%60'ı**, yüksek lisans öğrencilerinin **%41'i** ve doktora öğrencilerinin **%25.5'i** kadındır. Sayısal olarak her alanda kadın öğrenci sayısı artarken yüksek lisansta kadın öğrenciler **%22** azalmıştır. 2018-2020 döneminde ilahiyat fakültelerinden mezun olan öğrenciler içinde kadınların oranı lisansta **%187** ve lisansüstünde **%306** artmıştır.

